

: Posamezna številka 6 vinarjev :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; a pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrletno K 5.—, mesečno K 1.70. Za inozemstvo celoletno K 30.—, Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVIŠEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašjanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 303.

Italijansko-turška vojna.

Italijani v Tripolis

Oficijalna poročila potrjujejo, da so Italijani zasedli Tripolis. Izkrkali so že vso mornariško infanterijo, ki je zavzela skoro brez boja vse postojanke, turško vojaštvo se je deloma udalo zmagovalcem deloma so pa pobegnili iz mesta ter se umaknili v notranjino dežele. Italijanska okupacijska armada pride šele okoli 8 oktobra v Tripolis, kjer bo začela takoj z ofenzivo

proti turškim četam, ki se zbirajo v notranosti dežele, zato je pričakovati dolgotrajnih bojev. Skoro popolnoma neverjetno je, da bi se dosegel mir, ker Italija je dala razumeti vsem veselilam, ki se je Turčija obrnila nanje za posredovanje, da o kakih pogajanjih toliko časa ni misliti, dokler vesile ne priznajo okupacije kot gotovo in nesporno končano zadevo. Vesile so pa tudi zato vladno naravnost

odklonile Intervencijo

ker ni upati na nikak uspeh. Italijanske ladje, ki so pred Tripolisom pripravljajo teren okupacijski armadi, tako so prerezali kabel, ki veže Tripolis s Carigradom in ga zvezali z neko italijansko bojno ladjo, tako da je Turčija brez vsakih poročil iz bojišča.

Boj na evropskih tleh nelzoglobni.

Angleška javnost, ki je začetkoma ostro obsojala italijansko ekspedicijsko ob albanski obali, sedaj priznava da je skoro nemogoče, da bi bilo pozorišče italijansko-turške vojske samo Afrika. Italijanska vlada stoji na stališču, da hoče vojsko kar najhitreje končati, a ako se bo omejila samo na tripolitsko ekspedicijsko, bodo boji radi nezadostnih prometnih zvez v Afriki dolgotrajni. Zato pa angleško oficijozno časopisje že danes zavzema stališče in trdi, da bo Italija prisliljena poiskati si tudi na evropskih tleh bojno polje. Anglija priznava nevarnost tega eksperimenta, a Italiji se bo težko ogniti temu, angleško časopisje pa tudi svari druge države da naj ne izrabljajo položaja Turčije. Ta opomin je v prvi vrsti namenjen Avstriji, ki igra jako dvomljivo vlogo. Vladno časopisje je že začelo fantazirati

okupaciji Sandžaka Novi-Pazar

dasi vedo, da bi balkanske države smatrale to za casus belli. Avstrija bi zasedla Sandžak pod pretezo, da bi varovala Turčijo in preprečila ekspanzivno politiko balkanskih držav, a faktum je, da bi Avstrija po tem ne šla več iz Novega Pazarja. Zato je pa naravnost brezvestno, ako vladno časopisje hujša merodajne kroge. Vsaka intervencija Avstrije v italijansko-turški vojski bi bila

usodepolnih posledic,

ker je potem vsako upanje izgubljeno, da bi se na Balkanu ohranil mir. To ve posebno dobro Turčija in mešetariji z Avstrijo. Balkanske države poznajo dobro grofa Aehrenthala in vedo, da je vsak korak, ki bi ga napravila Avstrija naperjen edino le proti balkanskim državam! Turčija ve to in si skuša pridobiti Avstrijo na svojo stran. Značilno je da so se že vse države jasno in odločno izjavile o turško-italijanskem konfliktu, Nemčija je skušala posredovati, a se ji ni posrečilo, druge so odklonile posredovanje, samo

Avstrija ne da preciziranega odgovora.

Grof Aehrenthal je izjavil, da bo Avstrija čuvala svoje interese; a kake interese ima vendar Avstrija na Balkanu, ko je vendar jasno, da želi samo prepričati, ki bi se sama z njimi okoristila. Novi turški vezir Kiamil-paša pričakuje

pomoči od Avstrije.

Avstrijsko zunanje ministrstvo je dalo že navodila oficijoznemu časopisju, ki verno posluša vse ukaze in navsote! Zaslepljeno časopisje zagovarja postopanje grofa Aehrenthala, dasiravno ve da bi avanturiska njegova politika dovela državo v krajno nevarnost!

Poročila iz bojišča

so jako redka, ker italijanska vlada strogo cenzurira vsaka poročila, ker neče razburjati javnega mnenja z vestmi, ki nastanejo navadno ob takih prilikah.

V naslednjem podajemo bralcem najnovejša poročila, ki smo jih sprejeli tekom noči:

Italijani obstreljujejo Tripolis.

London, 5. oktobra. Semkaj so došle vesti, da je Italijansko brodovje danes iz večje daljave obstreljevalo mesto Tripolis. Vse tripolitske trdnjave so uničene. Turki so se umaknili v notranost in pričeli s topovi streljati na Italijane. Nato je Italijansko brodovje odgovorilo z bombardiranjem mesta. Meščani so zapustili mesto in zbežali. Skoda ni velika, ker so Italijani streljali s 15 cm topovi. Tripolitski vali je bil nevarno ranjen.

Tripolis prepuščen sodrgi.

Rim, 5. oktobra. Tripolis je v oblasti sodrgi, ki pleni na vseh koncih in krajih po mestu.

Bombardiranje Bengasija.

Rim, 5. oktobra. Jutri prično Italijani bombardirati glavno mesto Cirenajke, Bengasij. Tozadevno se že

vrše velike priprave. Vendar pa italijansko brodovje toliko časa ne bo izkrkalo svojega vojaštva, dokler ne pridejo iz Italije ekspedicijski kori.

Boj pred Tripolisom ustavljen.

Tripolis, 5. oktobra. Danes ponoči so Italijani ustavili bombardiranje Tripolisa. Uničili so še zadnje utrdbe, ki so še ostale. V njih so našli 3 mrtve turške oficije.

Strahovita kanonada v Egejskem morju.

Carigrad, 5. oktobra. Tu se razčirjajo vesti, da je prišlo včeraj ponoči v Egejskem morju do strahovite kanonade. Kakor se zatrjuje, je najbrže prišlo do bitke med Italijanskim brodovjem in turškimi ladjami, ki so zapustile Dardanele. Natančnejših vesti še ni.

„Jeni Gazeta“ suspendirana.

Carigrad, 5. oktobra. Časopis „Jeni Gazeta“ je radi lažljivih nujnih poročil suspendiran. Jutri izide pod drugim imenom.

Tripolis se noče udati.

Tripolis, 5. oktobra. Dosedaj se Tripolis še ni udal. Turki ga ne bodo predali tako zlepa in bo stalo Italijane še mnogo truda, predno ga dobe v svoje roke.

Palaca tripolitskega namestnika.

Rim, 5. oktobra. Italijanski listi poročajo, da so kroglice italijanskega brodovja danes uničile palačo tripolitskega namestništva.

Protestno zborovanje v Solunu.

Solun, 5. oktobra. Socijalisti so imeli danes velik protestni meeting, na katerem so najodločnejše protestirali proti postopanju Italije v tripolitskem vprašanju.

Svetilnik v Tripolisu uničen.

Tripolis, 4. oktobra. Italijani so uničili pomorski svetilnik v Tripolisu. Svetilnik je zadelo več krogelj.

Revolver!

Na Dunaju se je zgodilo nekaj nečuvvenega, nekaj takega, kar se v kulturni državi ne bi smelo zgoditi: v poslopu državnega zbora so nemški poslanci z revolverji žugali — češkim otrokom, ki so prišli prositi, da bi se jim zopet odprle s silo zaprte šole!

Včeraj, na dan otvoritve državnega zbora, je prišla v parlament pod vodstvom nekega poslanca deputacija čeških dunajskih ljudskošolskih otrok v svrhu protesta radi nasilne zatvoritve

treh čeških ljudskih šol na Dunaju, ki jih vzdržuje češko šolsko društvo „Komensky“. Kakor je znano, je dal zapreti te šole dunajski krščansko-socialni magistrat in sicer pod pretezo da šolska poslopja ne odgovarjajo higijeničnim predpisom. Radi tega se je dvignil v celi češki, slovanski in kulturni javnosti vihar ogorčenja in namestništvo je bilo prisiljeno ukazati dunajskim magistratom „katoličanom“, da morajo šole zopet otvoriti.

Ali dunajski nemški klerikalci so ostali trdovratni, oni hočejo na vsak način uničiti češko šolstvo na Dunaju in magistrat se je pritožil na ministristvo notranjih del, sedaj pa ne mara otvoriti čeških šol dokler ne odgovori ministristvo notranjih del na njegovo pritožbo.

Na ta način so se našli dunajski Čehi nepričakovano v največji zadregi in najtežjem položaju: čeških šol ne morejo obiskovati, ker so te zaprte, v nemške šole jih pa ne marajo pošiljati, ker jih nočejo izročiti — germanizaciji, učiteljem, ki bi vlivali v srca čeških otrok sovraštvo in zaničevanje do vsega, kar je češko, torej sovraštvo — do lastnih starišev.

V tem se je otvorilo jesensko zasedanje parlamenta in pod vodstvom nekega poslanca se je podalo okoli 200 čeških dunajskih šoloobveznih otrok s svojimi stariši, ki naj bi zahtevala od parlamenta pravico in te otroke so napadli nemški poslanci v poslopu državnega zbora, ki je last vseh avstrijskih narodov, z ono brutalnostjo, ki so je možni samo reprezentanti nemškega „Kulturvolka“, da, nemški poslanec Teuffel (res pravi hudč) je žugal češkim otrokom celo z revolverjem in da niso prišli otrokom pravočasno na pomoč slovanski poslanci, bi jih zbesneli nemški poslanci morda tudi pobili in mrtve pometali iz parlamenta!

Ta junaški čin nemških poslancev se obsoja sam po sebi in bilo bi res odveč, ako bi iskali primerne besede, s katerimi bi ga pravilno imenovali, posebno, ker za to niti našli ne bi v slovenskem slovarju pri-

mernih besed, ali zamisliti se mora pri tem vsak kulturni človek, ki v narodnih bojih, ki se vršijo v Avstriji s tako vehemenco že več desetletij, še ni tako podivjal in zbesnel, kot zastopniki nemškega „Kulturvolka“ v državnem zboru in vsakdo mora priti do prepričanja, da tako — ne gre več naprej!

Nemci postajajo v Avstriji vsak dan drznejši in silovitejši in mi se ne bi čisto nič čudili, ako bi kak Teuffel v državnem zboru iznesel predlog, da se avstrijskim Slovanom sploh vzamejo vse državljanske pravice in se jih tudi uradno proglasi — za sužnje, kar so v resnici tudi sedaj, s to razliko, da se jih vsaj formalno priznava za enakopravne državljane, od česar imamo Slovani več škode kot koristi, ker ako bi se nas uradno proglasilo za sužnje, potem bi se morda zavzela kaka evropska država za nas in intervenirala v našo korist, tako pa se misli v Evropi — ker se povsod gleda pač samo na obliko, ne pa na vsebino — da se avstrijskim Slovanom ne godi tako slabo kot Slovanom na Turškem.

Seveda, ne smemo zavračati vso krivdo radi neznošnih razmer, v katerih živimo avstrijski Slovani, samo na Nemce, ker oni bi bili pri vsej svoji prirojeni jim nasilnosti veliko krotkejši ko bi bili Slovani malo — odločnejši. Ali dokler se nahajajo med avstrijskimi Slovani cele stranke, ki stopijo brezpogojno v vladni službi, bodo Nemci vedno drznejši in nasilnejši, po pravilu: kdor je močnejši, ta vlada in zato bi morali avstrijski Slovani pokazati malo več odpornosti, malo več bojaželjnosti in Nemci bi postali kmalu ponižni, ker potem ne bi več bili — oni močnejši.

No, pa na to, da bi se Slovani v tem smislu spremenili, bomo menda še dolgo čakali in morda dočakamo še to, da bodo nemški poslanci, ki so žugali češkim otrokom z revolverji, podili iz državnega zbora z revolverji v rokah tudi — slovanske poslance.

Našim cenjenim izvenljubljanskim naročnikom.

Naročnina znaša celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrletno K 5.— in mesečno K 1.70. To je sicer napisano na čelu lista, ali mnogi pošiljajo po K 1.50 in hočejo, da se jim za to ceno pošilja list cel mesec.

Plačujte se naročnina povsod naprej, kar je tudi edino pravilno. Na naročila brez istočasno vpslane naročnine se v bodoče sploh ne bomo mogli več ozirati.

Sploh prosimo naše cenjene naročnike, da bi se držali pri plačevanju naročnine reda, ker s tem olajšajo nam delo, njim se pa ni treba bati, da bi jim bilo pošiljanje lista, ako ne bi bila plačana naročnina, ustavljeno. Naglašamo to sedaj, ker je bilzu 10. dan v mesecu, ko ustavimo pošiljanje lista vsem onim, ki do tega dneva ne podaljšajo naročnine.

Upravnistvo „Jutra“.

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

— Ne menim, visokost; prepričan sem o tem. Ni mi treba spominjati vaše visokosti strašne katastrofe, ki je zadelo Kandianovo rodino iz jasnega neba. Nikakor ne maram očitati tega čina murkolu, a reči moram — tisti udarec so zadale mojsterse roke. To je bil brezprimeren polom, ena tistih nesreč, ki jim še domišljijja komaj verjame, da so res zgodile . . . In Roland Kandiano je zdaj zopet svoboden, visokost.

— No, in?

— In, najraznovrstnejši razlogi me nagibljejo k misli, da je bil kardinal Bembo eden izmed povzročiteljev omenjene katastrofe. Roland Kandiano mora strašno sovražiti kardinala; in kardinal se gotovo zaveda tega sovraštva. Odpotoval je, ker se boji . . .

— In vaša domnevanja, je dejal Fokari, mereč policijskega načelnika s svojim orlovskim pogledom, vam pričajo nemara, da se drugi ravnatako boje.

— Ne, visokost. Kajti osebe, ki jih misli vaša visokost s temi besedami, so izmed tistih, ki nikdar ne beže pred nevihto, nego se igrajo sredi nje kakor albatros z morskimi viharji. Te osebe, visokost, se ustavljajo in triumfirajo. Mislim, da mi jih ni treba imenovati.

Dož se je zamislil.

Nato je dejal z usmevom:

— Spreten človek ste, Džennaro.

— Visokost me ceni previsoko, je odgovoril policijski načelnik in se priklonil še globlje nego prvokrat.

— In kam menite, da se je Bembo zatekel?

— Njegova eminenca je pobegnila v Rim, je dejal policijski načelnik, povdarjaje besedo pobegnila.

— V Rim! Zakaj v Rim in ne v Milan ali naprimer v Florenco?

— Visokost ste gotovo slišali o neki rimski kurtizani, ki je

živela do nedavnega časa v Benetkah, kjer je razvijala najrazsopnejši in najrazkošnejši sijaj?

— Imperija! je dejal dož in prebledel iznova.

— Da, visokost, tako je! Torej, ako se ne motim — in zdi se mi, da se ne motim — sta imela kardinal in kurtizana drug z drugim izvestne tajanstvene stike, ki se mi jih je posrečilo raziskati in spoznati, in ki mi nudijo skoraj naravnosten dokaz, da ima Bembo važne vzroke, biti tam, kjer se nahaja Imperija. Zdjaj pa je kurtizana odpotovala v Rim, kardinal je zapustil Benetke še isti dan; ostalo naj sklepa vaša visokost sama, kakor se ji zdi verjetno.

Dož je vstal.

Džennaro je že hotel oditi, kakor da bi mislil, da ga dož odslavlja.

Toda dož mu je mignil, naj ostane, ter dejal:

— Počakajte, gospod; nisva še gotova.

— Vendar že enkrat! je mislil policijski načelnik.

— Sedite, je rekel dož.

— Visokost . . .

— Hočem. Dovolj znamenit človek ste, da smete sedeti v dozevi navzočnosti. In nazadnje — etiketna vprašanja so postranska reč. Vi ste človek z razumom, odločno voljo in vdanostjo, in te tri lastnosti je redko najti v eni osebi . . . Vredne pa so več kakor vsi častni naslovi.

Džennaro je sedel.

Dož je stopil parkrat semintja. Zdel se je vznemirjen.

Nato se je vrnil v svoj naslanjač, rekoč:

— Ne govori va več o kardinalu. Naj se vrne, če hoče . . .

— Če more!

— Kako mislite? . . . Fokarija je streslo.

— Reči hočem, visokost, da je moje prepričanje takšno, da se Bembo ne vrne nikdar več, niti v Benetke, niti kam drugam. In da je na tistem velikem popotovanju, s katerega ni povratka, Vidite, visokost — ker sem načelnik republiške policije, naj govorim kot policijski načelnik . . . dasi bi moral biti zdajle pravzaprav nekdo drugi na mojem mestu in vam povedati to, kar vam povem jaz . . .

— Kdo neki?

— Zdi se, moj neposredni predstojnik, to je, veliki in-

kvizitor.

— Eh, saj vam je znano, da je podal veliki inkvizitor svojo demisijo . . . In sploh, česa naj se človek nadeja od Dandola, je nadaljeval dož z bridkostjo. Dandolo je klavern ostanek bivšega človeka, žalostna veja slavnega debla, nezmožen trdnega ukrepanja . . . Govorite torej jasno in brez okolišev.

— Da, je menil Džennaro spretno, mesto velikega inkvizitorja je žal, izpraznjeno. Kajti v tem trenutku bi bilo treba, da ga zavzema odločen človek . . .

— Kakor naprimer vi! je dejal dož.

— Ah, visokost, jaz vendar ne zaslužim tolike časti!

— Zakaj ne! Zaslužite jo, Džennaro, jaz sam vam pravim. Dajte, služite mi v položaju, v katerem jadramo sedaj, ali bolje rečeno, služite državi, kakor bi ji služil veliki inkvizitor, ki bi bil vreden tega naslova; če storite to, se vam ni treba bati, da ste gojili varljivo nado.

— Visokost, je dejal Džennaro in vstal, govoriva torej kratko in jasno. Že dolgo časa sem na tihem čakal besed, ki jih je zdajle govorila vaša dozevska visokost. Podrejena služba policijskega načelnika me res duši. Kaj pa sem? Prvi berič, nič več, če mislite, da sem vreden več in da tista razumnost, energija in vdanost, o kateri ste govorili, zasluži širšega udeleženja na širšem pozorišču, potem, visokost, se vam nudi zdaj pravni trenutek.

— To se pravi, da me prosite za dostojanstvo velikega inkvizitorja?

— Da, visokost, je dejal Džennaro jasno.

— Dobro, obljubljam vam ga; samo pridobiti si ga morate! . . .

— Skušal bom, visokost, je odgovoril Džennaro, dasi ga je stalo mnogo truda, prikriti svoje razočaranje.

— Ne mislite, je povzel dož, da vam obljubljam nekaj iluzornega. Določiva dan, ki si ga zapomnite: 2. februarja pridite in me spomnite moje obljube; držal bom dano besedo.

— To je vse, kar sem hotel imeti, visokost, in vaši pogoji so mi s tem popolnoma jasni. Sicer pa bodite prepričani, da nisem šele čakal obljube, ki ste mi jo blagovolili dati, nego sem že naprej ukrenil vse, kar je potrebno glede ceremonije, določene na prvega februarja.

Pisarna-UNIVERSAL-agenture

: M. MULLEY :

ada, uredi in založi e lini popolni lovanski

ADRESAR za Kranjsko, Koroško, Spod. Štajersko in Primorsko.

Važno za inserente.

Iz slovenskih krajev.

Iz Stranske vasl. 16. septembra so se vršile pri nas občinske volitve. Kljub temu, da je občina majhna, je bil boj vendar skrajno hud. Odbor je popolnoma nov, ker prvič ni bilo kandidatur, drugič pa je volil vsak sam sebe. Izvoljenih je tudi nekaj naprednjakov, kakor tudi glavni kolovodje klerikalcev. Toda klerikalci niso zadovoljni z volitvami. Po volitvah so se sešli v farovžu, kjer so skrupalci neko pritožbo, češ da se pri volitvah ni postopalo pravilno. No ja! Naprednjaki, oziroma neodvisni kmetje se ne bojimo novih volitev, pa naj čvaka Tone še take stvari o nas, posebno o Mazeletu. Tone, molči!

Iz Žirovnice na Gorenjskem. V naši občini bodo kmalu volitve po novem volilnem redu. Že sedaj se oglašajo razni županski kandidati. Posebno se peha za županski stolec znani fanatični klerikalec Svetina, vulgo Muhovčev Matevž. Toda revež ima žalibog toliko masla na glavi, da se mu njegova želja nikdar ne bo uresničila. Hvala bogu. Tudi v Avstriji imamo še zakone. Istotako bivša županja, gospa Kržišnikova na noben način ne more pozabiti na svoje prejšnje dostojanstvo. Ona si domišlja, da je na županski stolec takorekoč priženjena. Kmalu bodo volilni imeniki na razpolago. In takrat bo župnik raz prično naznanil nove odpuške. Razni županski kandidati in svetovalci se bodo kar trli k spovednici, da tako lažje dobe vsak svoje korito. Vprašanje pa je, kaj bo reklo ljudstvo. Klerikalni podivjanosti mora biti enkrat konec. V naši občini smo sedaj prišli že tako daleč, da za vsakim gostilničarjem, ki ima tudi kak napreden list, kažejo kar s prstom. Zatorej boj klerikalnim koritarjem in izkoriščevalcem.

Iz Semiča. Zadnjič smo čitali v „Jutru“ o našem županu in o razpisu novih volitev. Nekaj je opis vendar pomagal. Volilni imenik je že na razpolago. Seveda veliko vprašanje pa je, kako je ta imenik urejen. O tem si bo že vsak ustvaril svoje mnenje. Kjer imajo žegnane glave vmes svoje prste, tam že ne more biti vse v redu. Kmetje, na noge! Resno na delo, nastopite z vso močatostjo in odločnostjo, ne samo kimati, če nočete, da bodo gospodarili po Semiču razni Malenčani. Župnik že sestavlja kandidatsko listo. Med kandidati so celo možje, ki ne znajo niti brati. Gosp. Stanko! Svetujemo vam, da se prav nič ne vtikate v občinske stvari. Ravnotako tudi opozarjamo semiški živi plakat v osebi g. pismošošne, saj preneha z agitacijo in raznimi lažmi o neodvisnih kmetih. Torej možje volilci, krepko na noge, ne tlačani! V občini mora odločevati neodvisen kmet, ne pa možje, mesto katerih mislijo favrovske glave.

Iz Semiča. V nedeljo je naš župnik bral na leci škofovo skrupualo, „pastirski“ list, ki je poln hujskarije proti naprednjakom in naprednim listom. Zdjaj pa res ne vemo več, ali je v škofovi glavi vse v redu, ali ne. Mislimo, da bi res že spadal na Študenc, pa seveda naš župnik tudi z njim. S kako vneto je bral „pastirski“ pismo! S kakim poudarkom je izgovarjal imena naprednih časopisov: „Jutro“, „Slovenski Narod“, „Slovenski Dom“, „Zarja“, „Naša bodočnost“! In s kakim svetim ogorčenjem je svaril starše, naj ne puščajo otrok v „Sokola“, češ tam so sami brezverci, ki niti v cerkev ne marajo. Gosp. Stanko, kdo pa bolj cerkev zanemarija kakor vašo družina, ki mora med nedeljsko mašo svinjake popravljati in sploh opravljati hlapčevska dela? In vi sami

prešate med mašo, kakor n. pr. ravno zadnje nedelje, kar nihče drugi ne dela! Dalje pravite, da so samo tisti, ki so v Marijini družbi, bogaboječi in sramežljivi. Pobeljeni grobovi so! Kje pa se zgodi več hudobije kakor ravno v Marijinih družbah? Škof bi rad videl, da bi se otroci po 12 letu zapisovali v Marijine družbe in čukarjari. Ne bo šlo, naprednih staršev ne bo nihče v to privolil. Nadaljnjih škofovih čenč niti ne omenjamo, ker so preneumne. Našemu župniku pa svetujemo, naj se nikar preveč ne spušča v politiko, kajti toliko je gotovo, da nas privandranec ne bo komandiral. Ali ste razumeli?

Iz Dvora pri Žužemberku. Kakor že znano, se je minulo leto gradila nova cesta Ajdovec—Dvor, pri tem pa so se vzele kmetom ravno najbolje njive, kar posebno mali kmetje prav bridko občutijo, kajti nekateri so imeli samo po eno njivo, in še tisto jim je zdaj dežela vzela. Da bi vsaj pošteno plačali! Pa so vzeli za cenilca znanega Vehovca, župana ter Lončariča. Ti so pa kar po domače med seboj vse naredili in cenili kvadratni meter — ne da bi koga kaj vprašali — na 20 vin, piši in beri dvajset vinarjev! Tako je neka uboga ženica dobila za 30 m² celih 6 K, drugi spet za 600 m² 150 K, dasi ima škode gotovo 1200 K. Če že res moramo svet prodati, pa zahtevamo, da se naj vsaj pošteno plača! Saj moramo od vsakega m² plačati že na davkih skoro 6 vin. Ali je to tista slovenska ljudska stranka, ki vedno vpije, da je za kmeta? Če jo doslej niste, zdaj jo lahko spoznate, da ji je popolnoma vse eno, če tudi kmet za platom pogine. Mi odločno zahtevamo, da se svet, ki je za cesto potreben, ceni še enkrat, toda po drugačnih cenilih kot so Vehovec, Lončarič in župan Miha.

Več prizadetih.

Iz Verčič. Nestrpno smo čakali začetka šolskega leta. Skrbelo nas je, da bodo šulferajski apostoli vjeli zopet veliko slovenskih otrok v nemško šolo. Toda z veseljem lahko konstatiramo, da se jim načrt ni posrečil. Šulferajn je sezidal šolo in mislil, da bodo slovenski otroci kar trumoma dril v ta nemški tempelj. A glej „šmenta“. „Foglovž“ je gotov, a slovenskih otrok za nemško šolo ni od nikoder, še tisti so jim pokazali brbet, ki so jo obiskovali lansko leto. Gosp. Rom! kje so sedaj tisti velikanski uspehi, katere ste obetali meseca maja l. 1909. ob priliki Roseggerjeve slavnosti, češ kako bodo srečni otroci, ki bodo obiskovali nemško šolo, zlasti slovenski. No sedaj vidimo svojo srečo. Spoznali smo vašo umazano nakano. Mi ne pustimo svojih otrok ponemčevati. Žalibog! nekaj nezavednežev — krošnjarjev — je še vedno, ki so poslali svoje otroke v nemško šolo, toda upamo, da se bodo tudi ti še v pravem času spametovali. Lansko leto je hodilo 26 slovenskih otrok iz Semiča v Verčice. Največjo zaslugo pri tem ima „Slov. Straža“, ki tako pridno straži slovensko mejo. Vsa „čast“ posebno kaplanu, ki pomaga pačiti domača imena. Slovenskim otrokom daje tudi samonemške obhajilne poudbe, itd. Sploh se pa temu popolnoma nič ne čudimo, ker vemo, da je klerikalni aparat ustvarjen samo za Nemce. Upajmo, da se klerikalcev enkrat pošteno otresemo. Za sedaj dovolj. Prihodnjič nekaj o blagoslovljenju nemškega „foglovža“.

Iz Rožnega dola. V četrtek, dne 28. septembra se je pripeljal Lončarič s svojim avtomobilom pogledat studenc, ki ga je prevzel v delo za vodovod, ki naj bi služil bodoči železnici. Skrajni čas je res, da se že enkrat začne z delom. Samo to se nam

zdi čudno, da je ravno Lončarič dobil to delo, saj je vendar dosti takih podjetnikov, tudi med Belokranjci. Zdi se nam, da je bilo delo kar lepo na tihem oddano, ne da bi se bilo razpisalo. Zdjaj šele vidimo, koliko je pomagalo Lončariču, da je plačal deficit znanega rimskega romanja.

Iz Celovca. Zabavni večer Ciril-Metodove družnice se ne vrši v soboto, dne 7. oktobra t. l., ampak teden dni pozneje, t. j. dne 14. oktobra t. l. ob 8. uri zvečer v mali dvorani hotela Trabesinger. Razlog tej preložitvi je dejstvo, da imajo boroveljski tamburaši to soboto zvečer nujne opravke doma, ker imajo v nedeljo dne 8. oktobra t. l. sami veliko ljudsko veselico v Glinjah, kamor tem potom uljudno vabimo kot dobri sosede narodno občinstvo to in ono stran Karavank. — Odbor celovške družnice.

Iz Borovelj. Telovadno društvo „Sokol“ v Borovljah priredi 8. oktobra t. l. pri Cigelcu na Trati veliko ljudsko veselico z igro: Trije tički, srečolovom in vinskotrgatvijo. Dobitki se hvaležno sprejemajo samo v vinu, grozdu ali gotovini. Čisti dobiček je namenjen za „Sokolski dom“ v Borovljah. Začetek ob 3. uri popoldne. Na zdar!

DNEVNE VESTI.

„Edinost“ je bila vedno in najbrže tudi ostane jezuitska. Pred par dnevi smo rekli, da bi morali Slovenci občudovati heroične borbe italijanskega naroda za osloboditev izpod tujega jarma in za vjedinjenje svoje domovine, „Edinost“ nam pa podtika simpatije — za tržaške renegate in degenerirane Italijane, ki izganjajo Slovence in celo slovenske otroke iz tržaških javnih vrstov! Na take traparije, ki morejo najti prostora samo v najslabšem slovenskem listu, za kakršnega že zdavnaj velja „Edinost“, se pač ne izplača odgovarjati.

Rezpust močanskega občinskega sveta. Klerikalni gerent Oražem si je izbral za svoje svetovalce te-le može: Oreška, Jezerška, Kocmurja in Podobnika. Na stvari sami se ni in se ne bo prav ničesar izpremenilo. Le klerikalne obljube bodo od sedaj naprej prenehale, ker so klerikalci uvideli, da svojim ljubljanim niso kos. Občina tiči že tako v velikanskih dolgovih, sedaj pa še primanklaj v blagajni, ki je bil odkrit pred kratkim časom, Oražemovo gospodarstvo bo spravilo občino na rob propada, kajti on pozna le koristi samega sebe, koristi občine so mu deveta briga. Tekom šestih let ni storil za občino ničesar, pač pa je napolnil svoje korito. In da bo lažje vlek el še nekaj časa občinski voz, si je izbral za svoje svetovalce samo može, ki so zanesljivi, t. j. njemu brezpogojno pokorni in poslušni. Svetovalec Podobnik se celo šteje za socialista in se je zadnjič tudi opravičeval v „Zarji“. Da se socialisti, seveda ne vsi, v Mostah prav dobro počutijo s klerikalci, se ne da utajiti. Saj so celo vodje zadovoljni z Oražemovim režimom. Naprednjaki imajo v Mostah dva sovražnika, ki se lahko tudi v zadnjem trenotku objameta, kakor je pokazala Spodnja Šiška. Treba je torej organizacije, ki bo nadkrijevala obe nasprotni stranki in dosegla tudi svoj cilj. Za Ljubljano je prišla Šiška, za Šiško morajo priti Moste itd.

Ljubljanski realka. Na ljubljanski realki imamo to posebnost, da je slovenščina na njej — neobligaten predmet. Pred tremi leti se je v deželni zboru sprožila misel, naj bi

se ljubljansko realko preuredilo ter napravil tozadevni realčni zakon. Od tedaj je ostalo vse pri starem in molčal je tudi deželni zbor. Razmere pa kriče po remeduri in sramota je pač dovolj že to, da se na zavodu v središču kranjske dežele učijo slovenščine le — kdor se hoče.

„Odkritja“ — južni kolodvor. Es ist etwas faul im Staate Dänemark! V marsikaterem časopisu se je že namigavalo, kakšne razmere vladajo na južnem kolodvoru. Ne službene — ampak zasebne. Afera renegata H. je malodane končana. Nemški narodni svet, kateri ima svoj dolgi nos povsod, je jako diplomatično razvozljal celo mučno afero, in železniška uprava je nopoeti volens morala odobriti sklep, katerega ji je inspiriral in sugeriral le — Volksrat. Načelnik južnega kolodvora, kateri je, kakor se nam poroča, koncilijantem, obziren in takten predstojnik, ima s takimi petelinji jako težko stališče. Uradnik P. in naduradnik B. posili — nemški nacionalalec, ter revident T., strasten klerikalec, kateri je še pred kratkem zmerjal vsakega tovariša, ki se ni posluževal C. M. D. vžigalic, vsi ti gospodje tvorijo klico — pardon — klub, kjer se kuhajo ovažbe, lažnjiva obrekovanja ter hujskanja proti načelniku in zavednim tovarišem. — Gospod H.! Kako morete zagovarjati Vaše nezasišeno postopanje napram Vašim ožjim tovarišem, napram Vašemu predstojništvu? Ali vas ne oblije rudečica sramu če pomislite, koliko imate na glavi masla, rujeate pa kakor krt po štaciji, da bi ujeli žrtev za Vaše — „Freie Stimmen“. Gospod P. ali Vas ni sram, da imenujete Vaše kolege javno — Gesindel? Ne dobrikajte se slovenskim tovarišem, ne delajte se lojalnega, saj vedo Vaši tovariši, da vam je dobrodošla vsaka — žal — nepremišljena — beseda, katera vam služi naknadno za Vaše umazane namene. S početka Vas še „hudi duh“ ni tako objemal kakor sedaj, a v najnovejšem času vam raste greben! Bodite uverjeni, da vam tega napetega grebena ne bodo mogli odsekati Vaši tovariši, — prikrrojili ga vam bodo — drugi. Gospod T.! jeničajte z Vašimi anonimnimi pismi! Saj Vas poznamo! Smelo trdimo da se je vse zlo, kar je zadelo tovariše Vaše — zasebno — rodilo v Vaši črni glavi. Kaj ne gospod T. v eni roki držite „roženkranec“, v drugi — ure . . . capito? Te vrstice imajo le namen, da naj se za Boga ti „mandeljčki“ spametujejo; poroča se nam, da je potrpežljivost uradnikov c. kr. južne železnice v Ljubljani že pod ničlo — zatoraj fantički ne napaenajte loka, sicer poč! Opazovalec.

Občni zbor podravske podr. „Prosvete“, ki se je vršil pretekli teden v Mariboru, je pokazal, da ima naša akademična mladina na meji mnogo volje za kulturno in obrambno delo med tamkajšnjim ljudstvom, a njena volja najde bore malo smisla med mariborsko inteligenco: že drugič se ni nihče mariborčanov udeležil občnega zbora. Podpore je dobila podružnica edino od mariborske posojilnice 20 K (lani 50 K). Podružnica oskrbuje 11 lastnih in 4 knjižnice centralne. Letos je prevzela podružnica revizijo vseh knjižnic, ki se je le deloma izvršila. Najbolje uspeva knjižnica pri Negovi: Izposodilo se je 41 čitateljem 70 knjig 503 krat. V Podravju so knjižnice večinoma spale vsled pomanjkanja dobrih knjižničarjev. Ljudje vračajo Mohorjeve knjige, zato se bo iste sedaj pri zamenjavi knjig iste izbacnilo. Knjižničar se bodo oskrbele omare in legitimacije, v kratkem se ustanovita 2 novi knjižnici, ena v nekem mestu na srednjem Štajerskem. O božičnih počitnicah se

je sklenilo napraviti večjo prireditev v korist dij. podp. društvom. Upati je, da bodo mariborski Slovenci vsaj takrat podprli mladino vsak po svoji moči. Obširno se je razpravljalo o letošnji in bodoči narodno-obrambni enki. (Več o tem v „Omladini“.) Za letošnjo je preskrbela podružnica 2 referata tov. Reisman o Slov. gor. in g. učit. Hren o podravske dolini. Te dni se je razposlalo nebroj prošenj po slov. domovini, v Mariboru sta prevzeli iz prijaznosti 2 narodni gospodični pobiranje prispevkov. Podružnica rabi denarja in knjig. Podravska podružnica „Prosvete“ v Mariboru, Narodni dom.

Odbor podravske podružnice „Prosvete“ izvoljen na občnem zboru dne 28. septembra za leto 1911/12 se je sestavil sledeče: Predsednik: pravnik Dobravec; podpredsednik: pravnik Avg. Reisman; tajnik in blagajnik: filozof Fr. Kovačič; knjižničar: filozof Vuga; preglednik: medicinec B. Weixl in pravnik Novak.

Slovensko gledališče. Včerajšnja repriza Verdijeve opere „Rigoletto“ se je vršila pred razprodano hišo. Stala je na višini premijere. Gospodični Maji markizi Strozzi je bil poklonjen krasen šopek. Pohvaliti moramo, da so bile pavze včeraj krajše nego pri prvi predstavi.

Iz gledališke pisarne. V soboto se igra prvič na našem odru Jaroslava Hilberta krasna drama „Krivda“ z gđc. Wintrovo v glavni ulogi. Predstava za nepar-abonente, s čimur se vrsta predstav izpremeni.

Pajaci v katoliškem „teatru“. „Slovenec“ prinaša v torkovi številki kritiko o zadnji predstavi v „Ljudskem domu“, kjer kritik z nenavadno odkritostjo biča nekatere igralice in jih naganja s „pajaci“ in da se niti v cirkusih takega igranja ne bi trpel! — No, to morajo biti fletne predstave — tem katoliškem — cirkusu. Menda bo treba narediti tisti „križ božji“ — čez ves čas!

Iz deželnega šolskega sveta. Imenujejo se: Rudolf Kump za Šent Vid pri Ljubljani; Roza Jovan za Št. Vid pri Ljubljani; Helena Franke za Brezje pri Dobravi; Ana Grebenc za Čemšenik; Teodora Verne za Sostro; Erance Trost (Leskovec) na Viču; Ivana Cegnar za Žabnico; Ivana Valenčič za Veselovo; Marija Tavčar za Petrovo vas; Marija Jurca za Rače; Marija Palovec za Mozelj; Berta Valenta za Šmarje; Antonija Randel za Mokronog; Marija Eker-Jereb za Stari Log; Nacučitelji so imenovani: Josip Jeglič za Selce; Franc Silverter za Bohinjsko Bistrico; Makso Bajec za Šmartno pod Šmarno goro; Franc Erker za Stari Log; Andrej Kenič za Zagorje. — Vpokoje se: Andrej Cvar v Velikih Poljanah; Apolonija Dolinšek v Preserju (začasno za 1 leto); Helena Repovš — Debevč v Sv. Križu pri Trziču; Ivan Leban v Bukovici; Iv. Wohinz v Kresnicah; Evgenija Lapajne v Senožečah; Roza Špiler-Jelenec v Št. Petru na Krasu (začasno); Marija Cepuder-Zalaznik na Hrušiči (začasno); Friderika Konec v Ljubljani; Mihaela Novak v Kočevju.

Tuns glocken, du verfluchter Trottel. Včeraj dopoldne se je peljal ljubljanski mesar Anžič s kolesom proti Staremu trgu v svojo mesnico. Nasproti pride dragonski voz. Gosp. Anžič hitro skoči s kolesa in se umakne vozu. To pa nekemu dragonskemu „soldatu“ še ni bilo zadosti. Na vsak način je moral stresti produktu svojih kulturnih možganov. Zato zavpije nad njim brez vsakega povoda: „Tuns glocken, du verfluchter Trottel.“ Če se fantje res ne nauče pri vojaki ničesar drugega, kakor to, škoda milijonov, katere požre vojaštvo.

MALI LISTEK.

I. E. RUBIN.

Mihaela.

(Slika s počitnic.)
(Dalje.)

Dvoboja ali sploh kakega zadoščenja ta človek ni bil vreden. Bil je pač iz one vrste ljudi, ki mislijo o sebi zelo visoko, a Juliju se je zdela cela igra zelo priprosta.

Popoldne je bil Julij v čudnem razpoloženju. Bil je nenavadno vesel in takih trenutkov sem se pri njem bal, ker to ni bilo pravo veselje, ampak je bil to le zasmeh celemu svetu, in v takih trenutkih je bil zmožen vsakega razžaliti. Prigodilo se je, da je v takem razpoloženju razžalil svojega najboljšega prijatelja in mu je ponujal priliko, da se ločita. To so bili trenutki, ko so ga zapustile misli o velikosti življenja, ko ga je zapustila vsa modrost in filozofija in je iskal srečnih ljudi, da bi jim zagrenil vsaj par trenutkov njih sreče.

Deček mu je prinesel povabilo od dunajske gospode; povabiljen je bil na večerjo — in on se je odzval. Svaril sem ga, naj nikar ne hodi. „Pomisli na Mihaela“, sem rekel.

„Prosim te, pusti me . . . Ne boj se! Naše duše so žejne maščevanja.“

Z Mihaelo se je poslovil na vrtu. Govorila sta zelo dolgo; on je bil še vedno vesel in jo je prosil, naj mu odpusti, da gre danes drugam na večerjo. Mihaela mu je zaupala; vesela sta si podala roke. Odhajal je, ko je bil že mrak in Mihaela je še dolgo zrla za njim, ko je že izginil za vrto. Stala je nepremično in je premišljala. Predramil sem jo šele jaz. Ozrla se je in ko me je zapazila se mi je nasmehnila s čudnim smehom, da sem ugal, kaj se godi v njeni duši.

„Gospodična Mihaela,“ sem rekel, „govorimo odkrito . . .“

„Ona je molčala. Tudi jaz sem molčal. Govoriti sva imela mnogo. Nazadnje je Mihaela vzdihnila, prijela me je za roko in zajokala, kakor oni večer pri klavirju.“

„Kako ga ljubim . . .“ Več ni govorila.

Sedla sva na klop in govorila o njem. Utolazila se je popolnoma in je postala resnejša. Govorila sva o očetu, o zaroki in ona je trdno verjela, da ji ne bo nihče branil sreče z njim. On je imel še eno leto, ona bi bila še dve leti v samostanu, potem bi šlo vse po volji. O njegovih resni ljubeznih sem jo prepričal tako, kakor sem bil sam prepričan. Zdelo se mi je, da ni ničesar več na svetu, kar bi moglo razdružiti to dvoje bitij, ki sta bili kakor ustvarjeni drugo za drugo. Ka-

ko bi se ljubili dve tako globokočuteči, tako podobni duši!

Vsa vesela je hitela Mihaela z vrta. Jaz sem obsedel na klopi in poslušal, kako je igrala.

Nebo se je bilo zjasnilo, krasna noč je počivala po snežnih vrhovih. Prijetno-hladen veter je vel po dolini, po vasi se je čulo ropotanje voz, nekje so že prepevali fantje svojo pesem, v gostilni so neki gostje peli pesem „bella bionda“. Od nekje se je čul dijaški zbor, ki je pel svojo hrvatsko rodoljubno pesem.

Vse je bilo jasno in veselo. Tudi jaz sem bil vesel. Gledal sem jasno v prijateljstvo — bodočnost in večje sreče si nisem želel. Zdelo se mi je, kakor da sem jaz za njegovo srečo odgovoren. Gledal sem jasno v bodočnost. Poznal sem gospodarja Miha, bil je prevdaren mož, in ne brez srca. Vedel sem, da mu je Mihaela najljubše, kar ima na svetu in da je njena sreča njegova sreča. Kaj more torej še zmrčiti jasno prihodnost. Nikjer nisem videl zaprek. Stvar z drugimi se mi je zdela dokončana, tudi ni bilo vzroka, da di imela kake posebne posledice. Gledal sem v duhu njiu tiho srečo in najraje bi bil objel cel svet.

Mihaela je še vedno igrala na klavir; luč iz njene sobe se je videla na vrt in svetila je dolgo, dolgo . . .

Julija dolgo ni bilo domov. Odšel sem v sobo in sem ga čakal pozno v noč . . .

Ko sem se zjutraj zbudil, je ležal na mizi njegov sonet:

Ime si moje sreče Mihaela . . .
Julij je bil na vrtu. Menda je spal malo ali nič. Sedel je na klopi in si je žvižgal nekdo pesem. Jutro je bilo jasno in po vejah so se oglašali ptiči.

Na vrt je prišla Mihaela in jo je jo je vsprejel z odprtimi rokami. Sedla sta na klop in sta se veselo razgovarjala, menda ji je pripovedoval dogodka iz prejšnjega večera.

Sešel sem se z njim šele pri zjuterku. Pripovedoval mi je o prejšnjem večeru. Izteklo se je vse po sreči, in do odločilnega pogovora ni prišlo. Z Langomfom sta se bila sešla zunaj na hodniku in pretil mu je z dvobojem. Julij mu je ponudil sabljo, a zvitil Nemec si je menda premislil.

„Kaj storiš sedaj?“ vprašal sem ga.

„Zaročim se vpricho očeta z Mihaelo . . . Ali dvomiš? . . .“

„Ne dvomim, čestitam ti na tvoji sreči.“

„Počakajmo še par dni, še je čas.“

Popoldne sva naredila zopet izlet v naše gore. Sklenila sva, da naredimo zopet v kratkem izlet z Mihaelo,

in da pojedemo na na najvišje vrhove.“

Prebili smo tako na izletih in doma — precej lepih dni. Jaz sem bil srečen med srečnimi. Moj temni, nemirni prijatelj je bil miren in srečen. Mihaela je postala resnejša, a z obraza se ji je čitala velika sreča. Ne spominjam se lepšega veselja kakor je bilo v naši družbi. Celo gospodarja Miho smo spravili iz ravnodušja, da je z nami prebil pozne večerne ure. Pogosto je nam delal govore. Mi pa smo v duhu delali obljube, pili smo na zdravje domovine in si stiskali roke, v znamenje večnega pobratimstva.

Kak teden dni potem je bil Julij zopet povabiljen na večerjo.

Prišel je drugi dan zjutraj domov in je obležal. Bil je ranjen . . . Rekel je, da sta se v noči bila na samokrese. Drugače je molčal o vsem. Čez tri dni je umrl.

* * *
Prijatelj naša povest je pri kraju. Čemu popisovati, kako je trpela Mihaela, kako je plakala ob njegovi smrti postelji, kako je poljubovala njegovo mrtva ustna. Poklicali so zdravnika — a rešitve ni bilo več.

Njegov grob je doli ob cerkvi — in vsi veste, da ga najraje obiskujem. Tudi veste, da je tam zraven grob Mihaele. (Dalje.)

Nekdanja ljubljanska šota — pojava. Na ljubljanskem barju se svet tudi spreminja vsled obdelovanja. Stara skorja nekdanje šote izgina. Tudi osuševanje spremeni na tem ljubljanskem ozemlju sliko, ker se bo svet začel kultivirati. Mesto cenene kuriva morajo kupovati revnejši sloji danes v mestu draga drva. Samo ena ali dve tovarni imata še nekaj te prazgodovinske skorje v lasti, ali — le malo.

Miha Fajdiga je znan ljubljanski postopač. Te dni je nekemu gospodu, ki ga je hotel poslati na Stajersko s konjem, poveril 20 K predujema, konja pa spravil na Sv. Petra cesti v neki hlev, kjer so ga še srečno dobili. Ljudje, ne zaupajte takim postopačem denarja in blaga!

Radi nevarne grožnje aretiran. V ponedeljek je poslovodja spedijske tvrdke „Balkan“ 27letnega delavca Franca Vidica radi lenobe malo pokaral. To je Vidica tako vjezilo, da je grozil poslovodju z ubojem. Nevarnega možakarja je odvedel stražnik v zapor.

Pri igranju kart sta se spopadla posestnikov sin Godeša iz Planine in zidarSKI mojster Bauman. K pretepu se je pridružil konečno še posestnikov sin Milavc, ki je sunil Godešo par krat tako močno v trebuh, da so morali slednjega prepeljati v bolnišnico v Postojni.

Nogometna igra z bučami. V sredo popoldne se je splazil neki 11-letni železničarjev sin na vrt sodarja Buggeniga in odrezal par buč, katere je potem vrgel na cesto. Nato sta igrala na cesti z nekim drugim fantom nogometno igro z bučami. Ko je stražnik iznajdljiva fantiča ustavil in ju vprašal za ime, sta oba povedala napačna imena in zbežala.

Ideal. Danes večer smeja z lepimi slikami. Popoldne znižane cene za dijake. Od sobote do ponedeljka moderna drama v treh dejanjih „Grešna ljubezzen“. V torek druga senzacionalna drama iz serije Aste Nielson „V velikem trenutku“.

Trgovina M. Kristofič-Bučar se je preselila v lastno hišo Stari trg 9. Več v oglasu.

O. BERNATOVIC
Ljubljana. — Mestni trg. — Ljubljana. Velikanska zaloga narejenih oblek za gospode, gospe in otroke. Najnižje cene, solidna postrežba.

Družinski večer dalje služočih podčastnikov ljubljanske garnizije se vrši v nedeljo dne 8. t. m. v veliki dvorani hotela „Union“, h kateremu se vsi prijatelji in znanci teh podčastnikov vlnudno vabijo. Začetek ob 8. uri zvečer.

Junjska revolucija v Srbiji 1. 1903.

(Spomini aktivnega udeleženca.)
V ministrstvu notranjih del.
Ko je vojska proglasila novega kralja, je Genčić predlagal, da je treba zavzeti ministrstvo notranjih del in policijsko prefekturo.

Naravno je, da sva bila Mašin in jaz takoj za ta predlog. Mašin je nam dal na razpolago dva oficirja in nekaj vojakov. S temi smo odšli Genčić, Rajović in jaz v ministrstvo, Mašin pa je ostal na svojem mestu.

Sli smo mirno mimo vojakov ter vstopili skozi glavna vrata v ministrstvo.

Tu smo našli dva žandarma in enega zaspnega slugo. Poslopje je bilo vse razsvetljeno. Dali so razsvetliti poslopje radi hrupa in streljanja, ali je bilo ministrstvo navadno tako razsvetljeno, mi ni znano.

Zandarmi in sluga se niso ganili. Čim smo vstopili v uradne prostore, je Genčić stopil k telefonu.

„Halo, kdo je pri telefonu?“

„Tu je policijska prefektura.“

„Tu je minister notranjih del Genčić. Zaukazujem, da najstrože in najresnejše pazite in vse ukrenete, da se v mestu ne dogode nobeni neredi. Vsako, tudi najmanjšo stvar mi takoj sporočite.“

„Razumem“, je bil odgovor.

Na to je Genčić hodil sem in tja, sprejemal poročila iz dvora ter izdajal razne naredbe.

Jaz sem ostal pri telefonu ter od časa do časa dobival obvestila, da je v mestu vse mirno.

A kaj se je med tem dogodilo v dvoru in drugje?

General Laza Petrovič

Ko smo mi odšli v ministrstvo notranjih del, je polkovnik Mašin, kakor sem že omenil, ostal sam na dvorišču, oficirji pa so hodili po dvoru ter iskali kralja in Drago, a jih niso mogli najti.

Ker je bilo vse njihovo iskanje brezuspešno, jim je prišlo na misel, da bi poiskali generala Lazo Petroviča, ki bi jim morda vedel pokazati, kje se nahaja kralj Aleksander.

Za ta posel določeni oficir je vedel za sobo, kjer spi eden največarnejših žandarmov. Ta sobica je bila pred sobo, v kateri je spal general. Oficir je vzel dinamično patrono ter jo zapalil pred vrati. Eksplozija je razušila vrata ter smrtno ranila onega žandarma, da je postal za vsak odpor nesposoben.

General, ki je imel pri sebi velik revolver, je takoj izpalil 6 strelcev. Ker ni imel več patronov, je moral prenehati s streljanjem.

Castniku je bilo največ ležeče ra tem, da postane general brezopasen, zakaj nihče ni imel namena streljati na generala.

Kmalu na to je došel oficir, ki je imel nalogo poiskati Lazo Petroviča, da pove, kam sta se skrila Aleksander in Drago. Ko so mu povedali, kaj se je preje zgodilo, je stopil z revolverjem v roki pred generala ter zaklical: „General, sedaj ste izpalili iz revolverja vseh 6 strelcev. Ker se sili ne morete ustavljati, vas pozivam, da se udaste.“

„Udam se,“ je bil odgovor.

Na to so generala odvedli v dvor.

Na potu tjakaj je zapazil polkovnika Mašina ter ga vprašal:

„Kaj pa je to, g. polkovnik Mašin?“

„Saj vidite, kaj je,“ je bil odgovor.

Smrt kralja in kraljice.

Ko so prišli v dvor jih je Laza precej dolgo časa vodil semtertja ter skupaj z oficirji iskal kralja Aleksandra in kraljico.

Končno so prišli do nekih vrat. Tu se je ustavil general in rekel:

„Ako nista tu, potem ne vem, kje bi mogla biti.“

Nasproti velike postelje so bila z draperijo zakrita vrata, katere so oficirji smatrali za okno, ker so bila od naslednjega okna, skozi katerega se je videlo na dvorišče, oddaljena so razmerno kakor okno od okna.

Oficirji, ne spoznavajoč se v dvoru, niso računali s tem, da se je nahajala na vogalu z ene in druge strani dvorca mala skrita sobica.

General je pristopil k vratom, potrkal in zaklical:

„Veličanstvo odprite, častniki vas iščejo.“

Te besede je še enkrat ponovil. Na to je kralj odgovoril:

„Evo, odpiram.“

In odprl je vrata. Čim je kralj jel odpirati vrata, se je general brez dvoma skesal, da je pokazal oficirjem, kje da sta kralj in kraljica. Najbrže misleč, da lahko reši sebe in nje, je skočil v sobo, potegnil mali revolver ter izprožil na oficirje. Zadel ni nikogar. V tistem hipu se je iz sobe slišal še močnejši strel. Kroglja tega strela je zadela v postelji in jo prebila. Vsi oni, ki so tiste dni prihajali v dvor, so opažali oni strel na postelji, ki je stala nasproti sobice, iz katere se je streljalo.

Čim se je to dogodilo, so jeli častniki streljati.

Pri tej priliki so poginili general Laza Petrovič, kralj Aleksander in kraljica Draga . . .

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Strel v državnem zboru. — Atentat na ministra Hohenburgerja.

Dunaj, 5. oktobra. Danes se je po daljšem odmoru zopet sešel državni zbor. Po dopoldanski demonstraciji čeških dunajskih otrok so se poslanci že popolnoma pomirili. Predsednik je po otvoritvi popoldanske seje najprej zaprisegel novoizvoljenega socijalističnega poslanca Severja, ki je bil izvoljen v Otakringu na Dunaju. Nato je govoril posmrtnico umrlemu češkemu poslancu Šilenemu. Poslanci so vstali raz sedeže. Nato je prešel predsednik takoj na dnevni red. Najprej je govoril poslanec Seltz o draginjskem vprašanju. Za njim je povzel besedo dr. Adler, ki je razpravljal o interparlamentarni situaciji in svaril vlado in zunanjega ministra, naj se ne vmešavata v italijansko-turško vojno in ne ogrožata evropskega miru. Nato je prešel na znane draginjske izgrede na Dunaju. Med govorom so ga neprestano motili krščanski socialci in nemški nacijoualci. Višek dr. Adlerjevega govora je bil, ko je zaklical: „Zatorej ni popolnoma nič čudno, če postane ljudstvo nasilno.“ Tako, ko je Adler spregovoril te besede, je počil v zbornici strel. Strelu so sledile besede atentatorja: Živela internacionalna socijalna demokracija. Nato so počili še nadaljnji štirje strel. Poslancev se je polastila strahovita panika. Dve dami na galeriji sta omedleli. Galerijsko občinstvo je kričalo in trumoma drlo k vratom. V tem trenutku je dal podpredsednik zbornice Jukel alarmsko znamenje, to je, potom električnega zvonca je opomnil zbornične sluge,

naj zapro vsa vrata, tako da ni mogel nihče iz zbornice. Zajedno pa je policijski kordon zastržil vse dohode k zbornici, Seja je bila prekinjena.

Podpredsednik Jukel je zapustil dvorano, iz katere so odšli tudi ministri. Takoj ko se je seja zopet nadaljevala je vstal ministriški predsednik baron Gautsch, ki je spregovoril sledeče besede: „Mi se ne pustimo pod nobenim pogojem motiti v svojem delovanju in ostanemo mirni. Nam ne preostane ničesar drugega, kakor da delamo naprej. Te besede ministrskega predsednika barona Gautscha spominjajo na svetovnoznano sejo francoske zbornice dne 9. decembra 1793. pred začetkom velike francoske revolucije. Ta dan je vrgel namreč revolucionar Vaillant v zbornico bombo, ki se je takoj razpočila. Toda takratni predsednik francoske zbornice Dupny je mirno vstal in hladnokrvno zaklical: „Seja se nadaljuje.“ Atentat je bil namenjen justičnemu ministru drju. Hohenburgerju, katerega pa k sreči ni zadela nobena krogla. Tudi vsi ostali ministri so neranjeni.

Dunaj, 5. okt. Atentatorja so uradniki aretirali in ga odpeljali v neko pisarno. Piše se Njegus Vavrak, doma iz Crne gore, star 27 let, mizar v Šibeniku v Dalmaciji. Neki dunajski poročevalec zatrjuje, da je atentator potomec iste rodbine, iz katere izhaja tudi črnogorski kralj Nikita. Vavrakova rodbina je bila svoječasno izgnana iz Crne gore in se je preselila v Dalmacijo, kjer se je rodil atentator Njegus Vavrak, ki je odšel pozneje v Trst, končno pa se nastanil v Šibeniku v Dalmaciji kot mizar. Atentator je ostal tudi po aretaciji popolnoma miren in je hladnokrvno izjavil: „kroglje so bile namenjene justičnemu ministru Hohenburgerju, kot povzročitelju strašnih kazni dunajskih izgrednikov.“

Dunaj, 5. oktobra. Ko so se poslanci nekoliko pomirili, je prevzel besedo predsednik dr. Silvester in obžaloval današnje dogodke. Zajedno je sklical sejo klubovih načelnikov. Po seji klubovih načelnikov je pozval dr. Adlerja, naj nadaljuje svoj govor. Ko se je dr. Adler vzdignil, so pričeli krščanski socialci in nemški nacijoualci vpiti: Proč z morilcem. Končajte hitro svoj govor. Dr. Adlerjevega govora ni bilo mogoče slišati. Socijalisti so mu neprestano viharno ploskali. Ko je dr. Adler končal, se oglašali k besedi ministrski predsednik baron Gautsch. V zbornici nastane grobna tišina. Gautsch spregovori s sonornim glasom, ki je donel po vsej zbornici, sledeče besede: Pri tej priliki, ko je bil izvršen atentat na ministre, moram najodločnejše (se obrne proti socialistom) protestirati proti atentatski akciji in nečuvnemu terorizmu. Slavna zbornica pričakuje, naj jaz v tem trenutku govorim o draginjskem vprašanju. Tega ne bom storil. Jaz se ne bojim nobenih atentatorjev in bom vedno čuval red in postavo. Nato so govorili še poslanci Baechle, Tomašek, Fresl, Daszynski in Stölzel. Ob 8. uri zvečer je bila seja zaključena.

Protirevolucija na Portugalskem.

Lizbona, 5. oktobra. Monarhistično gibanje zavzema vedno večje dimenzije. Pristaši restitucije portugalskega kraljestva v severnem Portugalskem razdirajo železniške tire, uničujejo brzojavne in telefonične zveze. V neki vasi so napadli celo vlak z bombami. Republikanci so radi tega strahovito razburjeni. Na čelu monarhističnega gibanja stojijo razni duhovniki.

Lizbona, 5. oktobra. V južnih portugalskih pokrajinah vlada med republikanci strahovita ogorčenost nad monarhističnimi poskusi. Ljudstvo napada cerkve in jih požiga. Več duhovnikov je že bilo umorjenih. Vlada je odposlala proti severu večji oddelek vojaštva, da upokori nezadovoljne monarhiste. Proti severu je tudi odplula ena oklopna.

London, 5. oktobra. Tujakinja portugalska kolonija zatrjuje, da je postalo monarhistično gibanje na Portugalskem že zelo nevarno. Monarhisti imajo svoje pristaše še celo med vojaštvom. Njih vojska šteje dosedaj 6000 mož.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik

Milan Pint.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi

Dijak ali dijakinja se sprejme na hrano in stanovanje pod jako ugodnimi pogoji. Poselna, zračna soba. Naslov se izve pri uradništvu „Jutra“.

Otroški vozleček z gumijevim obročem se po ceni prodaja. Naslov pove uradništvu Jutra. 3-1

Hiša nasproti cerkve Sv. Florijana s šestimi stanovanji in koncesijo za vinotoč, se zaradi družinskih razmer prodaja. Poizve se ravno tam. 434 10-1

Šivalni stroj, skoraj nov, se ceno prodaja. Poljanska cesta št. 60, vrata 28. 431 3-1

Spretno šivilje se takoj sprejme. — Kje, pove Prva anončna pisarna. 590 7-1

Hiša s 6 let dobro vpeljana gostilno, trgovino z mešanim in manufakturnim blagom, trafiko, pekarsko pečjo, kegljiščem, ledenico, čebelnjakom in hlevi, 2 minute od železniške postaje in premogokopne kolonije oddaljena, se radi boleznih iz proste roke prodaja. Polovico je plačati takoj, drugo ostane lahko vknjiženo. Natančneje se poizve v uradništvu „Jutra“.

Kontoristinja večša slovenščine, nemščine italijanščine ter strojepisja išče službe. Ponudbe pod J. S. na upravo „Jutra“.

Gospodična išče stanovanje pri fini rodbini s katero bi zamogla hoditi k raznim zabavam. Zglasiti se je v „Prvi anončni pisarni“.

Redka prilika. Ledo urejena trgovina z modnim galanterijskim in oblačilnim blagom, na zelo prometnem kraju v Ljubljani se radi družinskih razmer takoj prodaja. Ponudbe pod „Trgovina D.“ na „Prvo anončno pisarno“.

Veliko mebovano sobo s kuhinjo (verando) išče gospa z dvema manjšima otrokoma za takoj. Ponudbe pod „Stanovanje 6“ na „Prvo anončno pisarno“.

Skladnišče in delavnice brez, ali s stanovanjem v sredini mesta se odda. Istotam se tudi prodaja malo rabljen štedilnik in steklena stena. Ogleda se v bivši pivnici Komenskega ulica med 11. in 12. uro dopoldne.

V gostilni pri Rosu Marije Terezije cesta se dobe od sobote dalje vsako soboto in nedeljo sveže riževe klobase domačega izdelka.

Gimnazijski šestostolec sprejme v inštrukcijo nižješolca. Ponudbe pod „Gimnazija 61.“ poštno ležeče Ljubljana. 599/1-1

KORESPONDENCA.

G. N. N. Udouč, mesar in gostilničar v Škocjani pri Mokronogu. Tem potom vas pozivljam, če mi v 3 dneh ne odgovorite na poslano Vam pismo iz Trsta z dne 27. avgusta t. l. da bom primoran Vašo hčer zaslogovati sodnijskim potom. V. V. v Trstu.

Inteligentna 20 letna gospica s premoženjem 40.000 K se želi seznaniti z boljšim gospodom. Sifra „Marga“ poštno ležeče Ljubljana. 438/1-1

✠

Zdravko in Ivanka Leskovic javljata potrjeni srce tužno vest, da je njiju ljubljenska, edina hčerka

Maja

po težki in mučni bolezni danes popoldne ob 5. uri v nežni starosti preminula.

Pogreb nepozabnega deteta bode v soboto dne 7. oktobra popoldne iz hiše žalosti, Čevljarska ulica št. 1 k Sv. Križu.

Ljubljana 5. okt. 1911.

Pri tvrdki

Maček & Comp.

na Franca Jožefa cesti

v bližini glavne pošte, dobite po najnižji ceni največjo izbero

izgotovljene obleke.

Modna in konfekcijska trgovina

M. KRISTOFIČ-BUČAR

se je preselila v lastno hišo na

Stari trg šte. 9.

Priporoča zelo pomnoženo damsko in otroško zimsko konfekcijo, tudi po meri, po znano najnižji ceni. Posebno krasne kostume, plašče, perlerine, razne jopiče, krila, domače halje.

Bluze in otroče obleke.

Velika izbira perila in higijeničnih potrebščin za novorojenčke. Pošilja na izbero tudi po pošti.

40 klavirjev in harmonijev

dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapka, Heitzmann, Stelzhammer in Hörngl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem izključno edini zastopnik na Kranjskem zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Viole od 5 K naprej. — Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. — Uglasačenja in popravila vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK c. kr. izvedenec in učitelj Glasb. Mat.

Ljubljana, Kongresni trg šte. 15.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo veliko zalogo raznih jestvin, finih namiznih in desertnih vin, likerjev, knjaka in šampanjca.

Eksport kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene. Za veselice dam blago tudi v komisijsko prodajo.

Številka telefona 293.

Kupujte le najpopolnejše pisalne stroje:

UNDERWOOD

all

SMITH & BROS

Ceniki in razkazovanje brezplačno.

THE REX CO.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 7.

